

УДК 633.34:631.811

Олепів Р.В., кандидат с.-г. наук,
старший викладач кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова
Ласло О.О., кандидат с.-г. наук, доцент,
доцент кафедри землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова
Полтавський державний аграрний університет
E-mail: olepir.roman1981@ukr.net

МІКРОБІОЛОГІЧНІ ПРЕПАРАТИ ЯК ЕЛЕМЕНТ ОРГАНІЧНОГО ЗЕМЛЕРОБСТВА В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ СОЇ

Одним з елементів органічного землеробства є використання препаратів, створених на основі природних штамів мікроорганізмів. Мікроорганізми ризосфери рослин є трофічним посередником між ґрунтом і самою рослиною. Саме мікроорганізми відповідають за перетворення низки складних чи нерозчинних сполук у прості та доступні для живлення. У системі «ґрунт-мікроорганізми-рослина» ґрунтові мікроорганізми є незамінною і невід'ємною складовою. Тому рослина в оточенні повноцінного комплексу мікроорганізмів одержує необхідне кореневе живлення і внаслідок цього краще реалізує свій генетичний потенціал продуктивності.

Поряд з цим важливим завданням сучасного аграрного виробництва є формування рослинних білкових ресурсів. Серед сільськогосподарських культур у сировинному балансі країни провідне місце посідає соя.

Мета досліджень – опрацювати та удосконалити основні елементи технологій використання мікробіологічних препаратів для підвищення продуктивності посівів сої.

Дослідження проводили на дослідному полі Полтавської ДСГДС ім. М. І. Вавилова ІС і АПВ НААН за загальними методиками.

Ґрунт – чорнозем типовий важко суглинковий. Реакція ґрунтового розчину нейтральна,

pH – 6,0–6,4. Технологія вирощування сої, за винятком агрозаходів, що вивчались була загальноприйнятною для зони Лівобережного Лісостепу. Попередник - пшениця озима. Норма висіву – 700 тис. шт./га схожих насінин.

За результатами досліджень найбільш сприятливі умови для формування високої продуктивності посівів сої створювалися за поєднання препаратом комплексної дії Біоінокулянт-БТУ-р 2,0 л/т + мікродобриво Органік-Баланс 1,0 л/т + протигрибковий препарат МікоХелп 2,0 л/т та проведення позакореневого підживлення мікродобривами у фазу першого трійчатого листка мікродобривом Органік-баланс 0,4 л/га та у фазу бутонізації мікродобривом для бобових культур Біокомплекс-БТУ-р 0,5 л/га з протигрибковим препаратом комплексної дії ФітоХелп 0,6 л/га. Збільшення урожайності насіння сорту 'Білосніжка' становило 0,24 т/га (9,9%), за рівня на контролі 2,69 т/га, сорту 'Сіверка' – 0,18 т/га (8,0%) за рівня на контролі 2,39 т/га.

Застосування мікробіологічних препаратів комплексної дії на основі вискоєфективних штамів бактерій в технології вирощування сої є ефективним заходом, який сприяє підвищенню продуктивності посівів.

УДК 338.439.5:[633.85 : 631.53.01]

Омельчук С.В., студентка 4 курсу агробіологічного факультету
Ковалишина Г.М., доктор с.-г. наук, професор кафедри генетики, селекції і насінництва ім. проф. М. О. Зеленського
Національний університет біоресурсів і природокористування України
E-mail: svitlankaom@gmail.com

СТАН РИНКУ НАСІННЯ РІПАКУ ЯРОГО В УКРАЇНІ

Однією з найважливіших і найбільш перспективних олійних культур у світі вважається ріпак (*Brassica napus* L.). Він добрим попередником для зернових культур, тому що рано звільняє поле, покращує фітосанітарний стан ґрунту та його структуру. Ріпак має особливий склад жирних кислот, завдяки якому він є цінною сировиною як у харчовій, так і в хімічній промисловості. Насіння ріпаку містить у своєму складі близько 38-50% слабовисихаючої олії з йодним числом 94-112, 91-31% добре збалансованого за амінокислотним складом білка та 5-7% клітковини. Ріпак є основною олійною культурою більш ніж у 30 країнах світу. Його вирощують на площі близько 34 млн га, забезпечуючи 14% світового виробництва олії. В Україні в основно-

му висівають озимий ріпак – площа посівів у 2020-2022 рр. становить 1190 тис. га, тоді як посіви ярого ріпаку становлять близько 30 тис. га.

Станом на 2022 р. до Державного реєстру сортів, придатних до поширення в Україні занесено 17 сортів та 35 гетерозисних гібридів ріпаку ярого. Сортимент представлений 18 селекційними компаніями, з них лише 5 – Українські. Частка української селекції становить 21%. Науково-дослідні установи України в основному займаються створенням сортів. Так найширший сортимент представлено Івано-Франківським інститутом агропромислового виробництва НААН України. Це 5 сортів: 'Микитинецький', 'Лужок', 'Ліга', 'Арїон', та 'Марине'. Також зареєстрованими є 2 сорти Національного наукового